

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 81 | 3-9 Ocak 2022

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 256 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

3 Ocak: İnsan hakları grupları, Adli Tıp Kurumu'nun hasta mahkum Civan Boltan hakkında cezaevinde kalabilir raporu verdiğini, Boltan'ı tedavi eden doktorların ise aksi görüşte olduğunu [duyurdu](#).

6 Ocak: Adalet Bakanlığı, milletvekili ve tıp doktoru Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun cezaevindeki Kürt siyasetçi Aysel Tuğluk'u ziyaret etmesine [izin vermedi](#). Demans teşhisi konulan Tuğluk, cezaevinde kalmasının uygun olmadığı yönündeki hastane raporlarına rağmen serbest bırakılmadı.

7 Ocak: Aile üyeleri 82 yaşındaki mahkum Yusuf Bekmezci'nin bir operasyon sırasında kalbinin durmasının ardından yoğun bakıma alındığını [duyurdu](#). Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla tutuklanan iş adamı Bekmezci, Alzheimer hastası olmasına rağmen tahliye edilmemişti.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

7 Ocak: Konya'da bir polis memuru, dur ihtarına uymadığı iddia edilen bir araca [ateş açarak](#) araç

içerisinde bulunan bir kişinin ölümüne neden oldu. Polis memuru olayla ilgili olarak gözaltına alındı ve tutuklandı.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

3 Ocak: Van Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

4 Ocak: Hakkari Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

6 Ocak: İstanbul'da polis, bir hasta mahkumun tahliyesi talebiyle gösteri düzenleyen bir kişiyi [gözaltına aldı](#).

6 Ocak: İstanbul'da polis, bir adliye binası önünde tutuklu avukatların serbest bırakılması için gösteri düzenleyen bir kişiyi [gözaltına aldı](#).

6 Ocak: Ankara'da polis, işten çıkarılmalarını protesto eden üç eski belediye işçisini [gözaltına aldı](#).

7 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, Boğaziçi Üniversitesi protestoları nedeniyle 12 kişiyle birlikte yargılanan üniversite öğrencileri Ersin Berke Gök ve Caner Perit Özen'i tutuksuz yargılanmak üzere [serbest bıraktı](#).

9 Ocak: Tunceli Valiliği il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca [yasakladı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

3 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, Mersin limanında kokain yakalandığına ilişkin üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

3 Ocak: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Aralık 2021 içerisinde 67 gazetecinin toplam 1.334 yıla varan hapis cezası istemiyle yargılandığını, ayrıca 8 gazeteciye toplam 14 yıl hapis cezası verildiğini [raporladı](#).

4 Ocak: Ankara'da bir mahkeme, yayın lisansı almadığı gerekçesiyle Radio Garden adlı radyo platformuna [erişim engeli](#) getirdi.

5 Ocak: İstanbul'da polis, gazeteci Ferhat Çelik'i, yayınladığı bir haberle ilgili olarak Gaziantep savcılığı tarafından çıkarılan bir emir çerçevesinde [gözaltına aldı](#).

5 Ocak: Ankara'da bir idari mahkeme, basın kartı talebini işleme almayan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na dava açan gazeteci Birkan Bulut'un lehine [karar verdi](#).

6 Ocak: Van'da bir mahkeme, gazeteciler Adnan Bilen, Cemil Uğur, Şehriban Abi ve Zeynep Durgut'un terörizm suçlamalarından beraatine, diğer bir gazeteci Nazan Sala'nın ise 1 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum edilmesine [karar verdi](#). Söz konusu gazeteciler, askerlerin bir vatandaşa işkence ettiği iddialarına ilişkin haber yapmaları nedeniyle yargılanmış ve aylarca tutuklu kalmıştı.

6 Ocak: Van savcılığı, HDP il yöneticisi Handan Karakoyun hakkında, sosyal medyada paylaştığı bir mesaj nedeniyle [iddianame hazırladı](#).

6 Ocak: Kocaeli savcılığı, milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu hakkında, ildeki bir cezaevinin önünden yaptığı açıklamalar nedeniyle [soruşturma başlattı](#). Gergerlioğlu, söz konusu açıklamayı Kocaeli cezaevinde tutulan hasta mahkum Aysel Tuğluk'u ziyaret etmesine izin verilmemesinin ardından yapmıştı.

6 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Etkin haber ajansı tarafından kullanılan bir internet sayfasına [erişim engeli](#) getirdi.

6 Ocak: Anayasa Mahkemesi, düzenledikleri bir basın toplantısı nedeniyle terörizm suçlamasıyla gözaltına alınan akademisyenler Esra Mungan, Kıvanç Ersoy, Muzaffer Kaya ve Meral Çamcı'ya tazminat ödenmesine [hükmetti](#).

7 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, gazeteci Rojhat Doğru'yu müebbet hapis cezasına ve ayrıca 12 yıl hapis cezasına mahkum etti. Doğru, 2014 yılında Kürt vilayetlerinde [yaşanan](#) protestolara ilişkin yaptığı haberlerden dolayı çok sayıda suçlamayla yargılanmıştı.

7 Ocak: İzmir'de bir mahkeme, ildeki bir üniversitenin fakülte dekanlarından birine ilişkin üç habere [erişim engeli](#) getirdi.

7 Ocak: Anayasa Mahkemesi, haberlere ve bir köşe yazısına getirilen erişim engellerinden dolayı yedi medya kuruluşuna tazminat ödenmesine [hükmetti](#). Mahkeme kararında erişim engellerinin ifade özgürlüğü ihlali teşkil ettiğini belirtti.

8 Ocak: Konya'da bir mahkeme, ildeki bir ilçe belediye başkanının araç kullanırken alkol aldığına ilişkin iki habere ve bir blog sayfasına [erişim engeli](#) getirdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

4 Ocak: Savcılar, Kocaeli'deki bir cezaevinde ağır işkenceye uğradığına ilişkin haberlerin ardından Aralık ayında hayatını kaybeden mahkum Garibe Gezer'e işkence ve cinsel saldırıda bulunduğu iddialarına ilişkin soruşturmayı [kapattı](#). Cezaevi yönetimi Gezer'in intihar ettiğini iddia etmişti.

7 Ocak: İstanbul'da bir mahkeme, Türk hükümetine yönelik eleştirileriyle öne çıkan modacı Barbaros Şansal'a yönelik bir linç girişimiyle bağlantılı olarak yargılanan 12 sanığın beraatine [hükmederken](#) bir diğer sanığa para cezası vererek hükmün açıklanmasını geri bıraktı.

KÜRT AZINLIK

5 Ocak: İstanbul'da polis, gazeteci Ferhat Çelik'i, yayınladığı bir haberle ilgili olarak Gaziantep savcılığı tarafından çıkarılan bir emir çerçevesinde [gözaltına aldı](#).

6 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, eski HDP milletvekili Abdullah Zeydan'ı, terörizm suçlamasıyla daha önce mahkum edildiği 8 yıllık bir hapis cezasının

teyiz mahkemesi tarafından bozulması üzerine, [tahliye etti](#).

6 Ocak: Van'da bir mahkeme, gazeteciler Adnan Bilen, Cemil Uğur, Şehriban Abi ve Zeynep Durgut'un terörizm suçlamalarından beraatine, diğer bir gazeteci Nazan Sala'nın ise 1 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum edilmesine [karar verdi](#). Söz konusu gazeteciler, askerlerin bir vatandaşa işkence ettiği iddialarına ilişkin haber yapmaları nedeniyle yargılanmış ve aylarca tutuklu kalmıştı.

6 Ocak: Adalet Bakanlığı, milletvekili ve tıp doktoru Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun cezaevindeki Kürt siyasetçi Aysel Tuğluk'u ziyaret etmesine [izin vermedi](#). Demans teşhisi konulan Tuğluk, cezaevinde kalmasının uygun olmadığı yönündeki hastane raporlarına rağmen serbest bırakılmadı. İzin talebinin reddedilmesinin ardından Gergerlioğlu'nun ilgili cezaevi önünde yaptığı bir açıklama hakkında savcılar tarafından [soruşturma başlatıldı](#).

6 Ocak: Van savcıları, HDP il yöneticisi Handan Karakoyun hakkında, sosyal medyada paylaştığı bir mesaj nedeniyle [iddianame hazırladı](#).

6 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Etkin haber ajansı tarafından kullanılan bir internet sayfasına [erişim engeli](#) getirdi.

7 Ocak: Diyarbakır'da bir mahkeme, gazeteci Rojhat Doğru'yu müebbet hapis cezasına ve ayrıca 12 yıl hapis cezasına mahkum etti. Doğru, 2014 yılında Kürt vilayetlerinde [yaşanan](#) protestolara ilişkin yaptığı haberlerden dolayı çok sayıda suçlamayla yargılanmıştı.

7 Ocak: Gaziantep'te bir mahkeme, aralarında HDP ve DBP üyelerinin de bulunduğu 62 kişiyi terörizm suçlamalarıyla değişen hapis cezalarına [mahkum etti](#).

9 Ocak: Ankara'da üç Kürt üniversite öğrencisinin bir grubun ırkçı saldırısına uğradığı ve öğrencilerden birinin saldırı sonucunda yaralandığı duyuruldu. Olayın ardından iki kişi [gözaltına alındı](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

4 Ocak: Şırnak'ta bir cezaevi yönetimi, mahkum Kasım Yiğit'e gönderilen elbiseleri [teslim etmedi](#).

5 Ocak: Bir insan hakları grubu tarafından mahkumların salgın yönetimiyle ilgili şikayetleri temelinde hazırlanan bir [raporda](#) cezaevlerinde karantina koşulları, havalandırma ve hijyen ile ilgili problemler kaydedildi.

6 Ocak: Samsun'da bir cezaevi, ağız içi aramayı reddeden mahkumların tedavisine [engel oldu](#).

9 Ocak: İnsan hakları savunucuları, cezaevlerinde anneleriyle beraber yaşayan 0-6 yaş grubu çocukların yeterli beslenmediği ve bebek bezi gibi temel ihtiyaç maddelerinden mahrum bırakıldığını, bu nedenle çok sayıda çocuğun büyüme sorunları yaşadığını [raporladı](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

3 Ocak: Bolu'da bir idare mahkemesi, belediye meclisi tarafından geçirilen ve şehirde yaşayan göçmenlerin bazı kamu hizmetlerinden yararlanmak için daha yüksek ücretler ödemesini öngören bazı ayrımcı düzenlemelere ilişkin olarak [yürütmeyi durdurma](#) kararı verdi.

3 Ocak: İran üzerinden Türkiye'ye girmeye çalışırken donarak hayatını kaybeden Afganistan kökenli bir göçmen kadının iki çocuğu İran sınırındaki Van'da saklanırken [bulundu](#).

8 Ocak: Yunan sınırındaki Edirne vilayetinde bir göçmenin donarak hayatını kaybettiği [duyuruldu](#).

9 Ocak: İstanbul'da bir mahallenin sakinleri Suriyelilere ait işyerlerine [saldırdı](#). Valilik daha sonra olayla bağlantılı olarak yedi kişinin gözaltına alındığını duyurdu.

9 Ocak: Ankara'da ırkçı bir grup Afgan uyruklu bir aileye [saldırarak](#) en az bir kişiyi yaraladı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

4 Ocak: Balıkesir'de polis, dur ihtarına uymadıkları iddia edilen iki kişiye fiziksel saldırıda [bulundu](#).

4 Ocak: Savcılar, Kocaeli'deki bir cezaevinde ağır işkenceye uğradığına ilişkin haberlerin ardından Aralık ayında hayatını kaybeden mahkum Garibe Gezer'e işkence ve cinsel saldırıda bulunduğu iddialarına ilişkin soruşturmayı [kapattı](#). Cezaevi yönetimi Gezer'in intihar ettiğini iddia etmişti.

6 Ocak: İstanbul'daki bir cezaevinde gardiyanlar, 15 Temmuz darbe girişiminde yer aldıkları suçlamasıyla

tutuklul bulunan eski askeri öğrencilere [fiziksel saldırıda](#) bulundu.

6 Ocak: İstanbul'da polis, bir gösteriye müdahalesi esnasında, bir göstericiye fiziksel şiddet [uyguladı](#).

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

9 Ocak: Suriyeli medya organları, kuzey Suriye'de Türkiye'nin işgali altındaki bir bölgede kötü yaşam koşullarını protesto eden çok sayıda sivilin Türkiye destekli silahlı gruplarca tutuklandığını [haberleştirdi](#).

KADIN HAKLARI

5 Ocak: Aylık bir erkek şiddeti gözlem [raporuna](#) göre, aralık ayında 34 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve en az 61 kadın şiddet gördü.

5 Ocak: Bir kadın hakları platformu, 2021 yılında toplam 280 kadının erkekler tarafından öldürüldüğünü, 217 kadının da şüpheli koşullar altında hayatını kaybettiğini [raporladı](#).